

TRON : EERSTE EXPERIMENTEN MET COMPUTER-TEKSTVERWERKER IN HET LAGER ONDERWIJS

Reeds anderhalf jaar voert TRON concrete experimenten met computer in het lager onderwijs. De bedoeling is voornamelijk na te gaan of zelf ontwikkelde software een bijdrage kan leveren voor het leerproces. Dit houdt dus in dat de leerkrachten in klassituaties gebruik maken van software-pakketten en steunende op hun ervaring nagaan of het leerproces hierdoor nu wordt bevorderd, gestimuleerd of versneld.

Meer dan 70 scholen van de drie onderwijsnetten hebben reeds deelgenomen aan de experimenten en de resultaten van de evaluaties zijn opmerkelijk te noemen.

De reacties van de kinderen zijn zoals verwacht erg positief doch, wat belangrijker is, de motivatie blijft ook op een langere periode behouden.

De motivatie van de kinderen, de nadruk, bij het didactisch concept van TRON, op de interactie leerling-computer-leraar waarbij klassikale gesprekken worden gestimuleerd, alsook het probleemstellend karakter van de software bieden mogelijkheden die alle verwachtingen overtreffen.

Auditieve en visuele discriminatie, spelling, woordenspel, zinnen bouwen, alfabetiseren en remediërend lezen behoren tot het taalpakket dat het TRON-team heeft ontwikkeld. Het uittesten van programma's is echter niet het enige terrein waar TRON zijn onderzoek op richt. Het werken met de LOGO-taal, het ontwikkelen van projectwerken rond de computer en het leren gebruiken van dit apparaat als informatiebron wordt ook, zij het stapsgewijs, ingeschakeld in de experimenten.

Een nog braakliggend terrein voor het lager onderwijs is ongetwijfeld het gebruik van de computer als een informatiebron voor de kinderen. Niet alleen het opvragen van informatie vormt hier een element doch ook het inbrengen van gegevens is niet onbelangrijk te noemen.

We kunnen bij dit laatste 2 belangrijke vlakken onderscheiden waarbij de computer een rol kan spelen :

- 1) het gebruik van de tekstverwerker om toe te laten dat kinderen op een soepele wijze eigen ideeën zouden kunnen samenvatten, intikken, opslaan, afdrukken, vermenigvuldigen, verbeteren, uitbreiden en eventueel er een bepaalde vorm aangeven
- 2) het opstellen van informatie-fiches hetzij in de vorm van een soort elektronische encyclopedie, hetzij in de vorm van een soort elektronisch woordenboek.

Wat het eerste betreft valt op te merken dat de idee doet denken aan de aloude drukpers van Freinet. Misschien gaat bij de nieuwe methode de romantiek van het ambachtelijk werk, van het zetten van de letters, het rollen van de inkt en samendrukken van papier en metaal wel verloren. Het intikken van wiebelende toetsen, het op het scherm brengen van schemerende puntlettertjes, het uitprinten van teksten aan een snelheid van 180 letters per seconde staat ver van de goede oude drukpers-wereld. Toegegeven de voorbeelden zijn vooral aangebracht door tegenstanders van het gebruik van de computer op school, doch we moeten toegeven dat ze de meer nostalgische leerkrachten onder ons niet onbewogen laten.

De verdedigers van de nieuwe technieken zullen wel eerder spreken van de vette kleverige inkt van de drukpers, het zich scheel kijken op letters die omgekeerd op de ijzeren staafjes zijn gezet, de loodzware letterbak en het plakkerig gedoe met papier tegenover het nette ordelijk gebruik van het toetsenbord, de eenvoud en de winst aan tijd van de printer, de mogelijkheid tot onmiddellijke correctie via vederlichte toetsen enz... Laten we bijgevolg, om het in een meer volkse taal uit te drukken, "een koe een koe noemen". Met uitzondering van "het kunnen verspreiden van gedachten" hebben beide toestellen geen enkele overeenkomst met elkaar en staan hier andere doelstellingen voorop. De technische vaardigheden die men nastreeft zijn niet dezelfde en ook de situatie waarbij men van een der beide toestellen gebruik maakt is verschillend.

Een concreet experiment zal dit ongetwijfeld beter illustreren.

Vorig schooljaar namen de kinderen van de RBS De Pinte, een computer mee op bosklas. De leerlingen werken er vaak zelfstandig of in groep en moeten regelmatig informatie betreffende hun opdrachten m.b.t. dieren, planten, geschiedenis van de streek en aardrijkskundige gegevens uitwisselen. In dit kader vormt een tekstverwerker dus een belangrijke hulp. Niet alleen kunnen teksten worden ingetikt en snel worden afgedrukt maar het is tevens mogelijk deze teksten te bewaren om later in de klas te kunnen gebruiken, om ze te kunnen verbeteren of anders te formateren.

Dit experiment van TRON gaf aanleiding tot het ontstaan van een BOSKRANT waarin elke groep of kind een klein berichtje kon intikken en situeren op het blad.

Er werd gebruik gemaakt van de HOME-WRITER, een tekstverwerker waarbij tekst in rubrieken kan worden geplaatst en uitgeprint worden met een kleine plotter (d.i. een apparaat waarmee via een aantal kleurpennen, tekst en tekeningen afgedrukt kunnen worden), in diverse kleuren en lettergroottes. De plotter kost ongeveer 14000 bf.

Het is bepaald geen makkelijk te gebruiken tekstverwerker, enerzijds door de Engelse terminologie, anderzijds door de talrijke bevelen en formateringsmogelijkheden. Toch bleken de kinderen er vlug en soepel mee te kunnen omspringen. Eerst werd aan een groepje de tekstverwerker uitgelegd en dan was het aan de leerlingen van het groepje zelf om de instructies aan de andere groepen over te brengen. (Het betreft kinderen van het 5de leerjaar).

De fout die TRON hierbij ongetwijfeld maakte is dat de eerste kennismaking met de tekstverwerker zelf slechts kon gebeuren in de week van de bosklas. Dit vormde een beperking tot het veelvuldig gebruik van het systeem zodat enkel 1 pagina werd afgedrukt van de boskrant. Het gebruik van de tekstverwerker tijdens de projektweek over "de computer vind je overal !" verliep heel wat vlotter, grotendeels omdat de meeste leerlingen er reeds gebruik van hadden gemaakt.

Tevens werd nu het computer-fichesysteem ingeschakeld om boeken, tijdschriften en documentatie te leren inventariseren, sorteren en opzoeken. Ook hier werd de tactiek van leerlingen leren aan elkaar met succes toegepast.

Ongetwijfeld zijn deze eerste stapjes maar een beginfase in een reeks experimenten die enkele nieuwe doelstellingen in het leerproces centraal kunnen stellen. De motivatie om teksten te verbeteren, mooier te maken en aan te vullen is immers groter en waardevoller dan de wil om een tekst opnieuw te schrijven.

De mogelijkheid om teksten in meerdere exemplaren te laten afdrukken en door te spelen aan anderen werkt zeker stimulerend. Of dit alles ook geen positieve invloed kan hebben op de creativiteit van de kinderen bij het maken van tekstjes is eveneens een belangrijke vraag. Wij beschikken tot op heden nog over onvoldoende gegevens om tot besluiten hieromtrent te komen.

Eén ding is zeker: tekstverwerking en fichering op computer vormen voor de kinderen nieuwe en belangrijke hulpmiddelen in een maatschappij waar de informatie, of liever het gebrek eraan hoogtij viert.

TRON hoopt zijn steentje bij te dragen tot de bekendmaking en het verantwoord gebruik van deze nieuwe middelen en zal ongetwijfeld in de toekomst nog experimentele gegevens kunnen verspreiden.

Scholen die TRON eens naar de klas willen halen om de programma's en experimenten voor te stellen, kunnen contact opnemen met één van de onderstaande coördinatoren van het TRON-team. De scholen dienen enkel over een kleurentelevisie te beschikken.

De lezer van dit tijdschrift kan eveneens helpen door suggesties, ideeën en informatie betreffende nieuwe onder-

zoeksvelden aan ons door te spelen.
Coördinatoren :

Antwerpen : Walter Digneffe 03/664.72.57
O-Vlaand. : José De Pauw 091/82.87.35
W-Vlaand. : Jos Buyck 056/71.31.38
Brabant : J.P. Mergaerts 02/269.18.77

Patrick Wynants, Voorzitter van TRON
Krijgslaan 91, 9000 Gent, tel. 091/21.31.47

BELEGGEN:
KORT EN GOED
KAN OOK

U zoekt de hoogste opbrengst voor uw geld. Ook als u het maar even - een paar weken of maanden - opzij kan zetten. Een kortlopende rekening bij de ASLK biedt u bijzonder interessante interestvoeten. En uw geld ligt maar vast voor een korte periode. Van 15 dagen tot hooguit een jaar. Bovendien brengt uw kapitaal al rente op vanaf de eerste dag na inlage. Een belegging op korte termijn is een belegging voor mensen met zin voor zaken. Informeer gerust naar de meest recente interesttarieven bij uw ASLK-agentschap. Al was het maar om u ervan te overtuigen dat kort beleggen kàn. En goed ook.

ASLK
we doen met je mee